

ความคุ้มครองทางกฎหมายของลิขสิทธิ์เพลง (Song)

เพลง (Song)

1. ลิขสิทธิ์ในคำร้อง/เนื้อเพลง (Lyric)

2. ลิขสิทธิ์ในทำนอง (Melody)

3. ลิขสิทธิ์ในการเรียบเรียงเสียงประสาน (Arranging)

4. ลิขสิทธิ์ในการบันทึกเสียง (Sound Recording)

5. สิทธินักแสดง (Performer's Right)*

สิทธิของนักร้อง/นักดนตรี

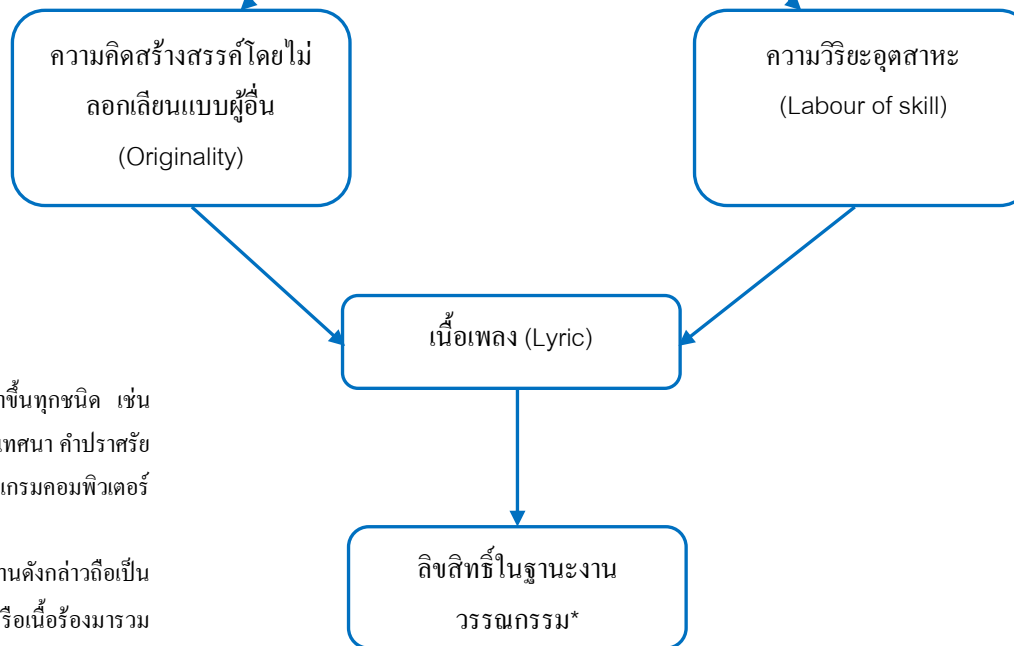
สิทธิของผู้แสดง

หมายเหตุ

นักแสดง หมายถึง ผู้แสดง นักดนตรี นักร้อง นักเต้น นักรำ และผู้ซึ่งแสดงท่าทาง ร้อง กล่าว พากย์ แสดงตามบทหรือในลักษณะอื่นใด

ลิขสิทธิ์ในเนื้อร้อง (Lyric)

ผู้แต่งเนื้อร้อง*

หมายเหตุ*

- 1) “งานวรรณกรรม” คือ งานนิพนธ์ที่สร้างขึ้นทุกชนิด เช่น หนังสือ จุลสาร สิ่งเขียน สิ่งพิมพ์ ปาฐกถา เทศนา คำปราศรัยสุนทรพจน์ และให้หมายความรวมถึงโปรแกรมคอมพิวเตอร์ด้วย
- 2) ในกรณีเฉพาะเนื้อเพลงหรือโน้ตเพลง งานดังกล่าวถือเป็น “งานวรรณกรรม” แต่หากนำตัวโน้ตเพลงหรือเนื้อร้องมารวมกับทำนองจะเกิดงานใหม่ซึ่งเรียกว่า “งานดนตรีกรรม”

ลิขสิทธิ์ในทำนอง (Melody)

ผู้แต่งทำนอง*
(Melody)

ความคิดสร้างสรรค์โดยไม่มี
ลอกเลียนแบบผู้อื่น
(Originality)

ความวิริยะอุตสาหะ
(Labour of skill)

ทำนองเพลง (Melody)

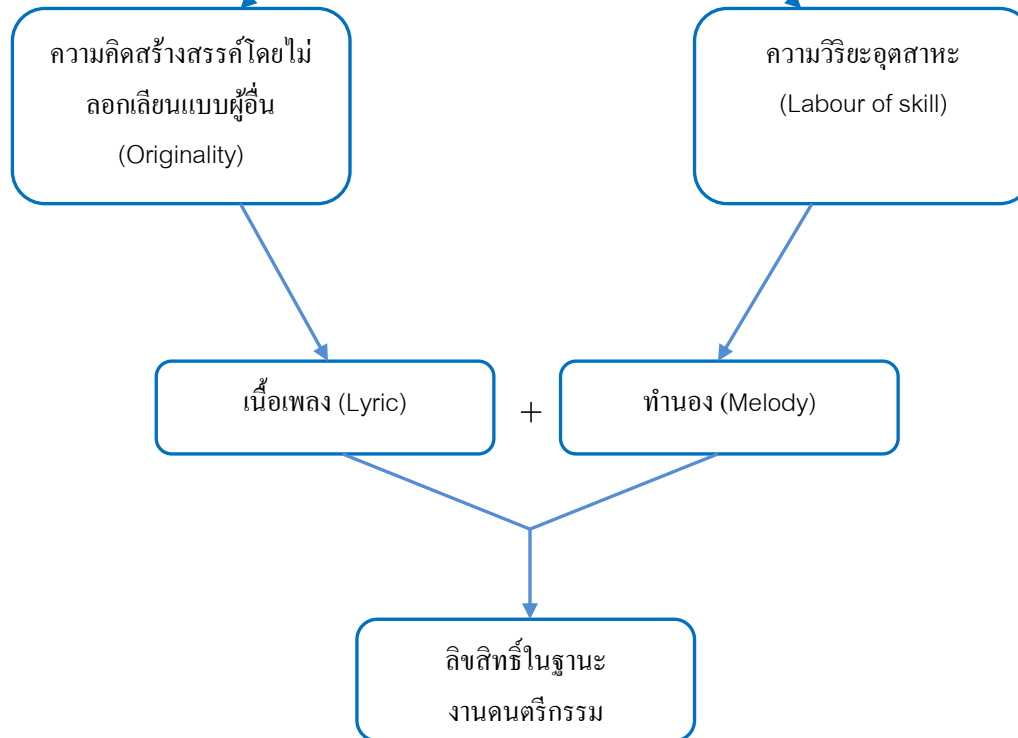
ลิขสิทธิ์ในฐานะ
งานดนตรีกรรม*

หมายเหตุ*

- 1) “งานดนตรีกรรม” คือ งานเกี่ยวกับเพลงที่แต่งขึ้นเพื่อบรรเลงหรือขับร้องจะมีทำนองและคำร้องหรือมีทำนองอย่างเดียวและให้หมายความรวมถึงโน้ตเพลงหรือแผนภูมิเพลงที่ได้แยกและเรียบเรียงเสียงประสานแล้ว
- 2) ไม่รวมถึงงานที่เกิดจากดนตรีประยุกต์ที่ใช้คอมพิวเตอร์หรือเทคโนโลยีอื่นๆ ซึ่งอาจเป็นงานลิขสิทธิ์ประเภทอื่นเพิ่มเติม

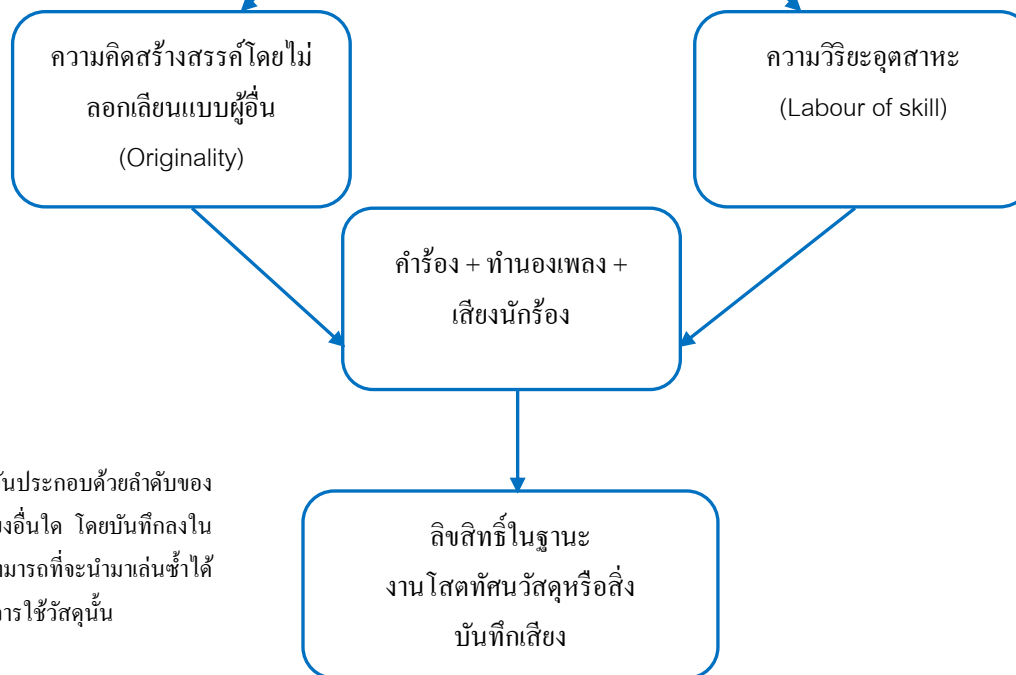
ลิขสิทธิ์ในงานเรียบเรียงเสียงประสาน

ผู้เรียบเรียงเสียงประสาน

ลิขสิทธิ์ในการบันทึกเสียง(Sound Recording)*

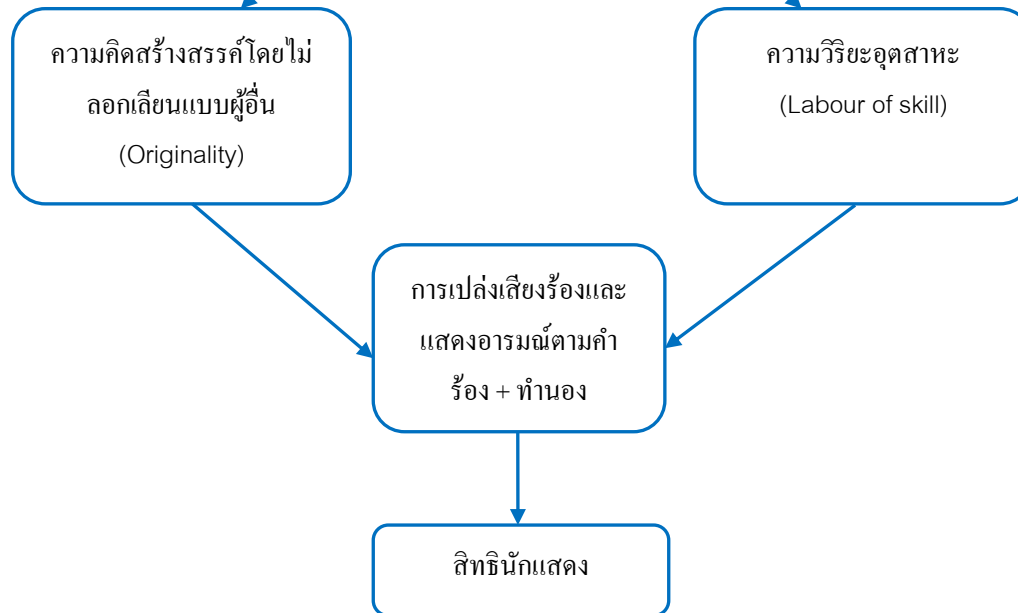
การบันทึกเสียง

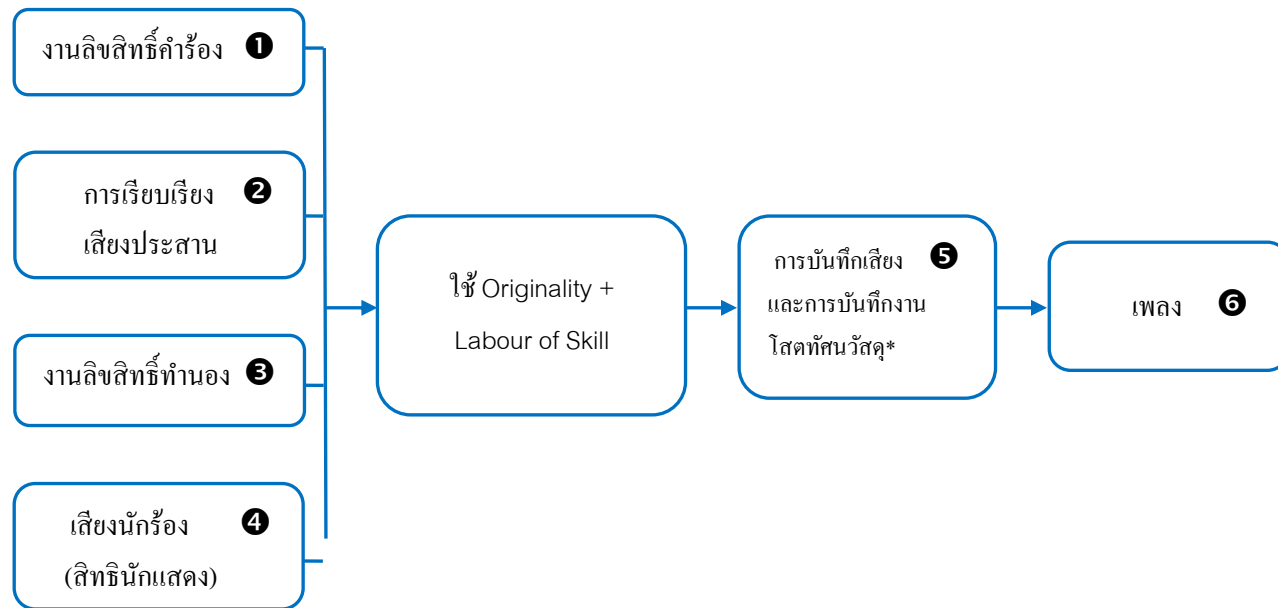
หมายเหตุ*

“สิ่งบันทึกเสียง” หมายถึง งานอันประกอบด้วยลำดับของเสียงดนตรี เสียงการแสดง หรือเสียงอื่นใด โดยบันทึกลงในวัสดุไม่ว่าจะมีลักษณะใด ๆ อันสามารถที่จะนำมาเล่นซ้ำได้อีกโดยใช้เครื่องมือที่จำเป็นสำหรับการใช้วัสดุนั้น

สิทธินักแสดง
นักแสดง/นักร้อง

ลิขสิทธิ์ในการสร้างสรรค์เพลง*

หมายเหตุ

- 1) ในการสร้างสรรค์เพลงแต่ละเพลงนั้น การบันทึกเสียงหรือเรียบเรียงเสียงประสานอาจจะทำก่อนหรือหลังก็ได้ขึ้นอยู่กับแนวทางและทางปฏิบัติของผู้สร้างสรรค์เพลงแต่ละเพลง
- 2) “งานโสตทัศนวัสดุ” คือ งานที่ประกอบด้วยภาพหรือภาพและเสียง และสามารถนำมาเล่นซ้ำได้ อาทิ วิดีทัศน์ วีซีดี ดีวีดี คาราโอเกะ

ตัวอย่างแนวคำพิพากษาศาลฎีกา

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 8366/2553

โจทก์ฟ้องขอให้ลงโทษจำเลยทั้งสองตามพระราชบัญญัติลิขสิทธิ์ พ.ศ.2537 มาตรา 27, 28, 29, 31, 69, 70, 74, 75, 76 และประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 83, 91 และขอให้ศาลสั่งจ่ายเงินค่าปรับที่จำเลยทั้งสองได้ชำระตามคำพิพากษาจำนวนหนึ่งให้แก่โจทก์ กับให้จำเลยทั้งสองร่วมกันส่งมอบแผ่นวีซีดีคาราโอเกะที่ได้บันทึกเสียงเพลงและบรรยายคำร้องอันละเมิดลิขสิทธิ์ พร้อมดัดแปลงแผ่นวีซีดีคาราโอเกะให้แก่โจทก์

ศาลทรัพย์สินทางปัญญาและการค้าระหว่างประเทศกลาง ได้สำนวนมูลฟ้องแล้ว คดีมีมูล ให้ประทับฟ้อง

จำเลยทั้งสองให้การปฏิเสธ

ศาลทรัพย์สินทางปัญญาและการค้าระหว่างประเทศกลางพิพากษายกฟ้อง

โจทก์อุทธรณ์ต่อศาลฎีกา

ศาลฎีกาแผนกคดีทรัพย์สินทางปัญญาและการค้าระหว่างประเทศวินิจฉัยว่า จำเลยทั้งสองกระทำความผิดตามฟ้องหรือไม่ เห็นว่า โจทก์ฟ้องกล่าวอ้างจำเลยทั้งสองกระทำความละเมิดลิขสิทธิ์ของโจทก์ตามที่โจทก์ได้รับอนุญาตให้ใช้สิทธิ โจทก์ไม่ได้มีสิทธิในคำร้องและทำนองเพลงพิพาทที่จะดำเนินการใด ๆ ก็ได้ โจทก์เพียงมีสิทธิที่จะนำลิขสิทธิ์สิ่งบันทึกเสียงเพลง “โปรดเถิดดวงใจ” “ปรารถนา” และ “ในฝัน” ขับร้องโดยทูล ทองใจ ไปผลิตเป็นเทปคาสเซ็ท แผ่นเสียงและแผ่นซีดีเพลงทุกขนาดเท่านั้น โจทก์ไม่ได้มีสิทธิที่จะนำเพลงพิพาทไปทำอย่างอื่นนอกเหนือจากที่ตกลงไว้ รวมถึงการทำวีซีดีคาราโอเกะด้วย เพราะการทำวีซีดีคาราโอเกะไม่ใช่การทำซีดีเพลง โจทก์ย่อมไม่ใช่ผู้เสียหายที่จะฟ้องให้ลงโทษจำเลยทั้งสองตามความคิดที่อ้าง แม้โจทก์จะได้รับอนุญาตให้ใช้สิทธิในการทำคาราโอเกะ แต่การทำจำเลยทั้งสองร่วมกันทำแผ่นวีซีดีคาราโอเกะซึ่งมีเพลงพิพาทออกจำหน่ายไม่ถือว่าเป็นการทำซ้ำคัดแปลงงานของโจทก์เพราะตามพระราชบัญญัติลิขสิทธิ์ พ.ศ.2537 มาตรา 4 ให้นิยามศัพท์คำว่า “ทำซ้ำ” ว่า หมายความว่ารวมถึงคัดลอกไม่ว่าโดยวิธีใด ๆ เลียนแบบ ทำสำเนา ทำแม่พิมพ์ บันทึกเสียง บันทึกภาพหรือบันทึกเสียงและภาพ จากต้นฉบับ จากสำเนา หรือจากการโฆษณาในส่วนอันเป็นสาระสำคัญ ทั้งนี้ ไม่ว่าทั้งหมดหรือบางส่วน และคำว่า “คัดแปลง” หมายความว่า ทำซ้ำโดยเปลี่ยนรูปแบบ ปรับปรุงแก้ไขเพิ่มเติม หรือจำลองงานต้นฉบับในส่วนอันเป็นสาระสำคัญโดยไม่มีลักษณะเป็นการจัดทำงาน ขึ้นใหม่ ทั้งนี้ ไม่ว่าทั้งหมดหรือบางส่วน ข้อเท็จจริงปรากฏว่าโจทก์ยังไม่ได้ผลิตวีซีดีคาราโอเกะเพลงพิพาท จึงไม่มีงานซึ่งเกิดจากการที่โจทก์ได้รับอนุญาตให้ใช้สิทธิเป็นต้น แบบที่จำเลยทั้งสองจะคัดลอก เลียนแบบ หรือปรับปรุงแก้ไขเพิ่มเติม พยานหลักฐานของโจทก์รับฟังไม่ได้ จำเลยทั้งสองทำซ้ำหรือคัดแปลงงานลิขสิทธิ์อันเป็นความผิดตามที่โจทก์ฟ้องขอให้ลงโทษจำเลยทั้งสอง ศาลทรัพย์สินทางปัญญาและการค้าระหว่างประเทศกลางพิพากษายกฟ้อง โจทก์ชอบแล้ว ศาลฎีกาแผนกคดีทรัพย์สินทางปัญญาและการค้าระหว่างประเทศเห็นฟ้องด้วย อุทธรณ์ของโจทก์ฟังไม่ขึ้น

พิพากษาขึ้น

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 4590/2552

โจทก์ฟ้องขอให้ลงโทษจำคุกที่ 1-5 ตาม พระราชบัญญัติลิขสิทธิ์ 2537 มาตรา 4 6 44 45 49 50 52 53 69 74 76 และมาตรา 78 และประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 83 และมาตรา 91 และขอให้สั่งจำคุกปรับถึงหนึ่ง
แก่โจทก์ซึ่งเป็นเจ้าของสิทธิของนักแสดง

ศาลทรัพย์สินทางปัญญาและการค้าระหว่างประเทศกลางพิพากษายกฟ้อง

โจทก์และจำเลยที่ 1-5 อุทธรณ์ต่อศาลฎีกา

ศาลฎีกาแผนกคดีทรัพย์สินทางปัญญาและการค้าระหว่างประเทศกลางวินิจฉัยว่า คดีนี้มีปัญหาต้องวินิจฉัยตามอุทธรณ์ของจำเลยที่ 1 และ 2 ว่าการแสดงหรือบันทึกการแสดงของนักแสดงที่ได้จัดทำขึ้นก่อนการใช้
บังคับของพระราชบัญญัติลิขสิทธิ์ 2537 จะได้รับความคุ้มครองตามมาตรา 78 วรรคสองหรือไม่ โดยจำเลยที่ 1 และ 2 เห็นว่า มาตรา 78 วรรคสอง เป็นบทเฉพาะกาลที่บัญญัติขึ้นเพื่อให้ความคุ้มครองลิขสิทธิ์แก่งานที่ได้จัดทำ
ขึ้นก่อนวันที่ พ.ร.บ. ลิขสิทธิ์ 2537 ใช้บังคับ และไม่มีลิขสิทธิ์ตาม พ.ร.บ. คุ้มครองวรรณกรรมและศิลปกรรม 2474 และพ.ร.บ. ลิขสิทธิ์ 2521 แต่เป็นงานที่ได้รับความคุ้มครองลิขสิทธิ์ตาม พ.ร.บ. ลิขสิทธิ์ 2537 จึงได้รับความ
คุ้มครองตาม พ.ร.บ. ลิขสิทธิ์ 2537 ซึ่งเห็นได้ว่า มาตรา 78 ทั้งวรรคหนึ่งและวรรคสองเป็นเรื่องเกี่ยวกับการคุ้มครองลิขสิทธิ์ แต่สิทธินักแสดงเป็นสิทธิข้างเคียงของลิขสิทธิ์แม้จะอยู่ภายใต้บังคับของกฎหมายว่าด้วยลิขสิทธิ์
เช่นกัน แต่ไม่ใช่สิทธิอย่างเดียวกับลิขสิทธิ์ นอกจากนี้พ.ร.บ. ลิขสิทธิ์ 2537 ยังได้บัญญัติแยกลิขสิทธิ์ไว้ในหมวด 1 และสิทธินักแสดงไว้ในหมวด 2 รวมทั้งประสงฆ์ให้ใช้บังคับบทบัญญัติใดแก่เรื่องลิขสิทธิ์และสิทธิของ
นักแสดงก็จะบัญญัติแยกไว้ชัดเจน ฉะนั้น การแสดงหรือบันทึกการแสดงของนักแสดงที่ได้จัดทำขึ้นก่อนการใช้บังคับของ พ.ร.บ. ลิขสิทธิ์ 2537 ไม่ได้ได้รับความคุ้มครอง การที่โจทก์รับจ้างขับร้องเพลงโดยบันทึกเสียงในห้อง
ระหว่างปี 2496-2510 ไม่ว่าจะมิสิทธิของนักแสดงหรือไม่ก็ตาม ย่อมไม่อยู่ภายในขอบเขตการคุ้มครองของ พ.ร.บ. ลิขสิทธิ์ 2537 อุทธรณ์ของจำเลยที่ 1 และ 2 ข้อนี้ฟังขึ้น

ศาลฎีกาฯ พิพากษาขึ้น

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 7036/2543

โจทก์ ฟ้องว่า โจทก์เป็นผู้สร้างสรรค์งานวรรณกรรมหนังสือประกอบการเรียนการสอนชื่อแบบฝึก คณิตคิดเลขเร็วชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ถึงปีที่ 6 รวม 6 เล่ม ก่อนปี 2535 โจทก์จึงเป็นผู้มีลิขสิทธิ์ในงานดังกล่าวแต่เพียงผู้เดียวจำนวนทั้งสองได้ขอ ชื่อลิขสิทธิ์ในงานวรรณกรรมทั้งหมดเล่มของโจทก์ เพื่อนำไปพิมพ์จำหน่ายเพื่อการค้าของจำนวนทั้งสอง โดยมีข้อตกลงให้จำนวนทั้งสองพิมพ์ออกจำหน่ายแต่ละเล่มได้จำนวนเพียงเล่มละ 3,000 เล่ม เท่านั้นแต่สัญญาซื้อขายทำคิดแบบแห่งนิติกรรม จึงเป็นโมฆะ และมีผลใช้ให้เพียงเป็นหลักฐานอนุญาตให้จำนวนทั้งสองใช้สิทธิพิมพ์งานของ โจทก์แต่ละเล่มออกจำหน่ายได้จำนวนเพียงเล่มละ 3,000 เล่ม เท่านั้น

จำนวนทั้งสองให้การว่า โจทก์นำผลงานทางวิชาการคือแบบฝึกคณิตคิดเลขเร็ว มาให้จำนวนที่ 1 พิจารณาในที่สุดโจทก์ก็ตกลงขายผลงานดังกล่าวให้จำนวนทั้งสอง และจำนวนทั้งสองได้จ่ายค่าตอบแทนให้โจทก์ไปแล้ว ขอให้ยกฟ้อง

ศาลทรัพย์สินทางปัญญาและการค้าระหว่างประเทศกลางพิพากษาให้จำนวนทั้งสองใช้เงินแก่โจทก์

จำนวนทั้งสองอุทธรณ์ต่อศาลฎีกา

ศาลฎีกาแผนกคดีทรัพย์สินทางปัญญาและการค้าระหว่างประเทศวินิจฉัยว่า ... แม้ สัญญาจะระบุชื่อสัญญาว่า "หนังสือสัญญาขายลิขสิทธิ์" แต่มีข้อความในรายละเอียดกำหนดจำนวนค่าราคาคณิตคิด เลขเร็วสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ถึงปีที่ 6 ให้จำนวนที่ 1 พิมพ์ กำหนดเดือนและปีที่เริ่มจำหน่าย และการคิดเงินค่าลิขสิทธิ์ โจทก์มิได้ลงนามในฐานะผู้ขายและจำนวนที่ 1 มิได้ลงนามในฐานะผู้ซื้อเอกสารดังกล่าวจึงเป็นเพียงบันทึกข้อตกลงเท่านั้น จากการคิดค่าแห่งลิขสิทธิ์เป็นรายเล่มและกำหนดจำนวนพิมพ์ของหนังสือแต่ละ เล่ม แสดงให้เห็นโดยชัดแจ้งว่าโจทก์และจำนวนที่ 1 ไม่ได้มีเจตนาที่จะซื้อขายสิทธิในการทำซ้ำงานมีลิขสิทธิ์ของโจทก์ แต่เป็นกรณีที่โจทก์อนุญาตให้จำนวนที่ 1 ใช้สิทธิแต่ผู้เดียวของโจทก์ในการทำซ้ำงานอันมีลิขสิทธิ์ของโจทก์ได้ตาม มาตรา 13(4) และ 14 แห่งพระราชบัญญัติลิขสิทธิ์ พ.ศ. 2521 อันเป็นกฎหมายที่ใช้บังคับอยู่ในขณะที่ทำข้อตกลงดังกล่าวเท่านั้น ข้อตกลงดังกล่าวจึงมิใช่ข้อตกลงในการซื้อขายลิขสิทธิ์โดยโจทก์มีเจตนาโอน ลิขสิทธิ์ให้แก่จำนวนที่ 1 ตามมาตรา 15 แห่งพระราชบัญญัติดังกล่าว แม้โจทก์จะบรรยายฟ้องว่า จำนวนทั้งสองได้ขอชื่อลิขสิทธิ์ในงานวรรณกรรมทั้งหมดเล่มของโจทก์และแนบสำเนา สัญญาซื้อขายซึ่งระบุว่าเป็นหนังสือสัญญาขายลิขสิทธิ์ก็ตาม ก็เป็นเพียงความเข้าใจคลาดเคลื่อนของโจทก์ โจทก์มีเจตนาที่แท้จริงเพียงอนุญาตให้จำนวนที่ 1 ใช้สิทธิแต่ผู้เดียวของโจทก์ในการทำซ้ำงานวรรณกรรมอันมีลิขสิทธิ์ของโจทก์ เท่านั้น ข้อตกลงดังกล่าวจึงเป็นเพียงสัญญาอนุญาตให้ใช้ลิขสิทธิ์

ศาลฎีกาแผนกคดีทรัพย์สินทางปัญญาและการค้าระหว่างประเทศพิพากษาให้จำนวนทั้งสองใช้เงินแก่โจทก์

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 2219/2531

โจทก์ ฟ้องว่า จำนวนทั้งสองได้ร่วมกันละเมิดลิขสิทธิ์ภาพวาดอันเป็นงานจิตรกรรมลงบนแผ่นผ้า ด้ายดิบ จำนวน 15 ภาพ อันเป็นงานอันมีลิขสิทธิ์ของผู้เสียหาย โดยถ่ายและบันทึกภาพดังกล่าวลงบนแผ่นฟิล์มบันทึกภาพ แล้วนำแผ่นฟิล์มบันทึกภาพไปเป็นแบบอย่างในการแกะต้นแบบทำแม่พิมพ์ (ท่าเพลท) ขึ้น จำนวน 15 อันแล้วนำไปจัดพิมพ์ทำอวอยพร ปีใหม่ให้ปรากฏต่อสาธารณชนตามร้านขายหนังสือเพื่อการจำหน่าย อันเป็นการกระทำลงเพื่อการค้า โดยไม่ได้รับอนุญาตจากผู้เสียหาย ขอให้ลงโทษตามพระราชบัญญัติลิขสิทธิ์ พ.ศ. 2521 มาตรา 6, 13, 24, 47 ประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 83 และสั่งให้แผ่นบัตรอวอยพรของกลางทั้งหมด 621 แผ่นตกเป็นของผู้เสียหาย

ศาลชั้นต้นพิพากษายกฟ้องโจทก์

โจทก์และโจทก์ร่วมอุทธรณ์

ศาล อุทธรณ์พิพากษากลับว่า จำเลยทั้งสองมีความผิดตามพระราชบัญญัติลิขสิทธิ์ พ.ศ. 2521 มาตรา 6, 13, 24, 43 วรรค 2 47 ประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 83 ให้ลงโทษปรับภาพของกลาง 621 ภาพ ให้ตกเป็นของโจทก์ร่วม

จำเลยทั้งสองฎีกา

ศาลฎีกาพิเคราะห์แล้วเห็นว่า ...ภาพวาดของโจทก์ร่วมที่ขายให้นางสาวอริย์และนางเมธินาไปเป็นภาพวาดสีน้ำมัน ขนาด 12 นิ้วฟุตคูณ 15 นิ้วฟุต ราคาที่ขายให้เพียงราคาภาพละ 300 บาท นับว่าเป็นราคาถูกมาก รูปคดีจึงเชื่อได้ว่าโจทก์ร่วมขายภาพต่าง ๆ ตามฟ้องเป็นภาพ ๆ ไปหาได้ขายลิขสิทธิ์ในภาพให้ไปด้วยไม่ โจทก์ร่วมเป็นคนมีความรู้ระดับอนุปริญญาจากวิทยาลัยเพาะช่างย่อมจะรู้ว่า ถ้าขายลิขสิทธิ์ให้ไปด้วย ผู้ซื้อย่อมมีสิทธิ นำภาพดังกล่าว ไปทำซ้ำเผยแพร่และได้รับผลประโยชน์อีกมาก มาย คงจะไม่ตกลงขายภาพพร้อมลิขสิทธิ์ให้ไปเพียงราคาภาพละ 300 บาท เป็นแน่ ที่ ฝ่ายจำเลยนำนายพรเทพมาเบิกความว่าได้ตกลงซื้อภาพจากนางสาวอริย์ในราคาภาพละ 700 บาทนั้น เห็นว่าเป็นราคาที่นายพรเทพซื้อต่อจากนางสาวอริย์ ผู้เป็นคนกลางอีกต่อหนึ่ง มิได้ซื้อโดยตรงจากโจทก์ร่วม คำนายพรเทพดังกล่าวไม่เป็นประโยชน์แก่คดีของจำเลยแต่ประการใด ส่วนที่ นางเมธินา พยานโจทก์และ โจทก์ร่วมกับนางสาวอริย์พยานจำเลยอ้างว่าระหว่าง คิดต่อขอให้โจทก์ร่วมวาดภาพให้ตามที่นายพรเทพสั่ง โจทก์ร่วมได้ทราบแล้วว่านายพรเทพจะนำไปพิมพ์เป็นบัตรอวยพรปีใหม่เพื่อ จำหน่าย โจทก์ร่วม อนุญาตให้นำไปพิมพ์ได้นั้นเห็นว่านางสาวอริย์และนางเมธินาเป็น หุ่นส่วนของร้านเอนกวัฒนา ซึ่งตั้งขึ้นเพื่อรับซื้อและจำหน่ายภาพวาด อันเป็นงานจิตรกรรมซึ่งเป็นงานอันมีลิขสิทธิ์ ย่อมจะรอบรู้และเข้าใจเรื่องลิขสิทธิ์ดีซึ่ง ทั้งปรากฏว่าบุคคลทั้งสองเป็นผู้มีความละเอียดรอบคอบดีมา จึงจะเห็นได้ว่าทุกครั้งที่ยาภาพให้นายพรเทพ จะทำหลักฐานการรับเงินและมอบภาพให้ผู้ซื้อปรากฏตามเอกสารหมายเลข 20 หรือ ล.6, ล.7 ไว้ ดังนั้นถ้าโจทก์ร่วม มอบลิขสิทธิ์ในภาพวาดในคดีนี้ให้ด้วยจริงแล้วนางสาวอริย์ นางเมธินาจะต้องได้ทำหลักฐานเป็นหนังสือขึ้นไว้อย่างแน่นอน เพราะเป็นเรื่องมีความสำคัญยิ่งกว่าหลักฐานการขายภาพการรับเงินเป็นอันมาก แต่หาได้กระทำหลักฐานกันไว้ไม่ ที่มาอ้างอย่างง่าย ๆ ว่าเพราะเชื่อใจกันนั้น เห็นว่าไม่น่าเชื่อถือพยานหลักฐานของจำเลยจึงไม่สามารถรับฟังหักล้าง พยานหลักฐานโจทก์ดังวินิจฉัยมาแล้วได้ คดีเป็นอันฟังได้ว่า จำเลยที่ 1 ที่ 2 ได้ทำซ้ำซึ่ง ภาพวาดอันเป็นงานจิตรกรรม และเป็นงานที่มีลิขสิทธิ์ของโจทก์ร่วมด้วยการพิมพ์ลงบนแผ่นกระดาษเป็นบัตร อวยพรปีใหม่ออกจำหน่ายให้ประชาชน โดยโจทก์ร่วมเจ้าของลิขสิทธิ์มิได้อนุญาตให้กระทำได้ การกระทำของ จำเลยที่ 1 ที่ 2 จึงเป็นความผิดตามฟ้องที่ศาลอุทธรณ์พิพากษาลงโทษจำเลยทั้งสองมานั้น ต้องด้วยความเห็นของศาลฎีกา ฎีกาของจำเลยทั้งสองฟังไม่ขึ้น"

พิพากษาขึ้น

ตัวอย่างประกอบการศึกษา

1. บริษัท นักเพลง จำกัด ทำสัญญาจ้างงาน นายชอบแต่ง เพลงเพราะ ให้เป็นพนักงานบริษัทฯ มีหน้าที่แต่งคำร้อง และทำนองเพลง และรับค่าจ้างเป็นรายเดือน โดยไม่มีข้อตกลงเกี่ยวกับงานลิขสิทธิ์ ที่สร้างสรรค์ขึ้น กรณีดังกล่าวบริษัทฯ ไม่ใช่เจ้าของลิขสิทธิ์ในเนื้อร้องและทำนองเพลงที่นายชอบแต่งฯ ได้สร้างสรรค์ขึ้นเนื่องจากนายชอบแต่งฯ ได้สร้างสรรค์งานเพลงในฐานะลูกจ้างบริษัทฯ ลิขสิทธิ์ในเนื้อร้องและทำนองเพลงจึงตกเป็นของนายชอบแต่งฯ ตามกฎหมาย แต่บริษัทฯมีสิทธิที่จะนำงานเพลงดังกล่าว ไปดำเนินการผลิตจัดจำหน่ายจัดแสดงคอนเสิร์ตได้ และกรณีที่บริษัทฯ ได้ดำเนินการผลิต ซีดี วีซีดี ในงานเพลงดังกล่าวซึ่งเป็นงานลิขสิทธิ์ประเภทงานสิ่งบันทึกเสียงหรืองานโสตทัศนวัสดุตามแต่กรณี บริษัทฯ ย่อมเป็นเจ้าของลิขสิทธิ์ในงาน ซีดี วีซีดี ที่สร้างสรรค์ขึ้นตามกฎหมาย
2. บริษัท นักเพลง จำกัด ทราบว่านายชอบแต่ง เพลงเพราะ แต่งเพลงเก่ง จึงทำสัญญาว่าจ้าง ให้แต่งเนื้อร้องทำนองเพลงจำนวน 1 เพลง เพื่อจะนำไปให้นักร้องในสังกัดของตนร้อง เมื่อนายชอบแต่งฯ ได้แต่งเพลงเสร็จตามสัญญา จึงได้ส่งมอบงานเพลงให้แก่บริษัทฯ และบริษัทฯ ได้จ่ายค่าตอบแทนตามสมควรให้กับนายชอบแต่งฯ กรณีดังกล่าวเนื้อร้องและทำนองเพลงที่นายชอบแต่งฯ ได้สร้างสรรค์ขึ้นภายใต้สัญญาว่าจ้าง บริษัทฯ จึงเป็นเจ้าของลิขสิทธิ์เนื้อร้องและทำนองเพลงดังกล่าวตามกฎหมาย (กฎหมายไม่ได้บังคับว่าการว่าจ้าง (จ้างทำของ) จะต้องทำเป็นหนังสือ)

3. นายชอบแต่ง เพลงเพราะ ได้สร้างสรรค์เนื้อร้องทำนองเพลง รักเธอที่สุด และนำไปเสนอบริษัท นักเพลง จำกัด ต่อมาบริษัทฯ ตกลงทำสัญญาอนุญาต ใช้งานลิขสิทธิ์กับนายชอบแต่งฯ โดยสัญญาอนุญาตระบุให้นำไปจัดทำได้ 1 ต้นแบบ และจัดทำซิดี วีซีดี ดีวีดีคาราโอเกะเพื่อจัดจำหน่าย รวมทั้งจัดกิจกรรมส่งเสริมการขายและจัดคอนเสิร์ตทั่วประเทศแต่เพียงผู้เดียวเป็นระยะเวลา 5 ปี นับแต่วันทำสัญญา กรณีดังกล่าวลิขสิทธิ์ในส่วนเนื้อร้องและทำนองเพลงยังคงเป็นของนายชอบแต่งฯ เพียงแต่นายชอบแต่งฯ ไม่สามารถอนุญาตให้บริษัทฯ ค่ายเพลงอื่นๆ ใช้สิทธิต่างๆ ตามที่ตนได้อนุญาตให้กับบริษัท นักเพลงฯ ได้ภายในระยะเวลาที่กำหนดในสัญญา แต่บริษัท นักเพลงฯ จะนำงานเพลงดังกล่าวไปดำเนินการนอกเหนือจากที่ตนได้รับอนุญาตไม่ได้ อาทิ จะนำไปให้บริการดาวน์โหลด ทำริงโทน เพลงประกอบโฆษณา ประกอบละคร ไม่ได้ เพราะเกินสิทธิที่บริษัท ได้รับอนุญาตข้างต้น

4. หากนายชอบแต่งฯ ได้ทำสัญญาโอนงานลิขสิทธิ์เพลง ให้กับบริษัท นักเพลงฯ โดยในสัญญาไม่ได้ระบุกำหนดระยะเวลาการโอนไว้ ลิขสิทธิ์ในงานเพลงจะกลับมาเป็นของนายชอบแต่งฯ เมื่อครบกำหนด 10 ปี นับแต่วันทำสัญญาโอน

5. หากนายชอบแต่งฯ ได้ทำสัญญาซื้อขายลิขสิทธิ์เพลง กับบริษัท นักเพลงฯ กรณีนี้เนื่องจากกฎหมายลิขสิทธิ์ไม่ได้กำหนดเรื่องการซื้อขายไว้ โดยกฎหมายกำหนดไว้เฉพาะกรณีการอนุญาตกับการโอนงานลิขสิทธิ์ กรณีสัญญาดังกล่าวจะต้องพิจารณาเนื้อหาของสัญญาว่าจะเป็นเพียงการอนุญาตให้ใช้งานเพลงหรือเป็นการโอนลิขสิทธิ์เพลง อาทิ ในสัญญากำหนดเงื่อนไขในลักษณะว่า ผู้ซื้อ มีสิทธิในการดำเนินการต่างๆ อาทิ ผู้ซื้อ มีสิทธิในการจัดทำซิดี วีซีดี จำหน่าย หรือมีสิทธินำไปให้บริการดาวน์โหลด หรือนำไปจัดทำริงโทน กรณีนี้อาจพิจารณาได้ว่าเป็นการอนุญาตให้ใช้งานลิขสิทธิ์เพราะหากเป็นการโอนงานลิขสิทธิ์ไม่จำเป็นต้องกำหนดเรื่องดังกล่าว เพราะการโอนคือการโอนไปซึ่งงานลิขสิทธิ์และสิทธิต่างๆ ตามกฎหมาย (โอนความเป็นเจ้าของลิขสิทธิ์) จึงไม่จำเป็นต้องระบุว่าผู้ซื้อ มีสิทธิทำอะไรได้บ้าง ทั้งนี้ การพิจารณาเรื่องดังกล่าวคงต้องพิสูจน์ข้อเท็จจริงเป็นรายกรณีในชั้นศาล และศาลเท่านั้นจะเป็นผู้วินิจฉัยชี้ขาด

6. นาย 1 เป็นผู้แต่งเนื้อร้องทำนองเพลง รักเธอมากมาย นาย 2 เป็นผู้เรียบเรียงเสียงประสานเพลงดังกล่าว นาย 3 เป็นนักร้องที่นำบทเพลงไปขับร้อง และนาย 4 เจ้าของค่ายเพลงเป็นผู้จัดทำซิดี วีซีดีเพลงดังกล่าว นาย 1-4 สร้างสรรค์งานโดยไม่มีข้อผูกมัดต่อกันให้งานลิขสิทธิ์เป็นของคนหนึ่งคนใด ความเป็นเจ้าของลิขสิทธิ์ในผลงานดังกล่าวแยกได้ ดังนี้

นาย 1 เป็นเจ้าของลิขสิทธิ์เนื้อร้องทำนองเพลง

นาย 2 เป็นเจ้าของลิขสิทธิ์งานเรียบเรียงเสียงประสาน

นาย 3 เป็นเจ้าของสิทธินักแสดง (การขับร้องเพลง)

นาย 4 เป็นเจ้าของลิขสิทธิ์งานสิ่งบันทึกเสียงหรืองาน โสตทัศนวัสดุ (ซิดีเพลง วีซีดี ดีวีดีคาราโอเกะ)
